

Ed.

333. Nefndarálit

[144. mál]

við frv. til lánsfjárlaga fyrir árið 1984.

Frá meiri hl. fjárhags- og viðskiptanefndar.

Á haustþinginu voru fjölmargir fundir haldnir um málið í nefndinni þar sem stefnt var að afgreiðslu þess fyrir hátíðar sem þó tókst ekki. Þegar þing kom saman að nýju var aftur tekið að vinna að málinu. Hafa nefndinni borist margháttuð erindi og gögn og notið ágættrar aðstoðar embættismanna.

Meiri hl. nefndarinnar mælir með samþykkt frumvarpsins með breytingartillögum sem hann flytur á sérstöku þingskjali. Minni hl. mun skila séráliti.

Umfjöllun fjárveitinganefndar um fjárlagafrumvarpið leiddi til breytinga sem jafnframt hafa áhrif á lánsfjárlagafrumvarpið. Nauðsynleg heimild til erlendrar lántöku A- og B-hluta ríkissjóðs er nú metin alls 1641 m. kr. í stað 1708 m. kr. eins og er í frumvarpi til lánsfjárlaga.

Ákvörðun ríkisstjórnar frá s. l. ári um að hækka lán Húsnæðisstofnunar um 50% jók útgjöld stofnunarinnar um 280—290 m. kr. 122 m. kr. koma til greiðslu á árinu 1984 og er því lagt til að heimild til innlendrar lánsfjáröflunar hækki um þá upphæð, þ. e. í stað 478 m. kr. er leitað heimildar til 600 m. kr. lántöku. Innlenda lánsfjáröflunin deilist þannig að ríkissjóði, A- og B-hluta, eru ætlaðar 278 m. kr. og Byggingarsjóði ríkisins 322 m. kr. Þess skal getið að á árinu 1983 hækkuðu lánveitingar Húsnæðisstofnunar vegna þessa verkefnis um 160 m. kr. og var það fjármagnað með 43 m. kr. skuldabréfasölu og um 120 m. kr. fjárútleitu vegna sérstakrar fjáröflunar til Byggingarsjóðs ríkisins eins og fram kemur í athugasemdum við frumvarpið. Takist ekki að afla þess lánsfjár, sem lánsfjárlögin gera ráð fyrir, er óhjákvæmilegt að útlánaáform Húsnæðisstofnunar komi til endurskoðunar.

Við afgreiðslu fjárlaga urðu þær breytingar að lánsfjáröflun til vegagerðar lækkaði um 87 m. kr., m. a. vegna lækkunar á mörkuðum tekjum til vegagerðar. Á móti hækkaði fyrirhuguð lántaka Byggingarsjóðs rannsóknastofnana atvinnuveganna um 2.0 m. kr. og stefnt er að lántöku hjá Póst- og símamálastofnuninni, alls 30.0 m. kr., en heimild til þeirrar lántöku liggur fyrir í sérlögum. Í meðförum fjárhags- og viðskiptanefndar er að auki gert ráð fyrir lántöku vegna kaupa á flugleiðsögutækjum flugmálastjórnar að andvirði allt að 17.4 m. kr., en ekki var ætluð fjárveiting vegna þessa í fjárlögum 1984.

Fyrir Alþingi liggur frumvarp um lántöku o. fl. vegna byggingar flugstöðvar á Keflavíkflugvelli (140. mál). Þar er gert ráð fyrir að árlega verði lántökur til flugstöðvarframkvæmda ákveðnar í lánsfjárlögum. Hér er miðað við, eins og fram kemur í athugasemdum með lánsfjárfrumvarpinu, að lántaka verði 88.3 m. kr. Á þetta er bent vegna umfjöllunar um frumvarp um flugstöð í Keflavík.

Fjárhags- og viðskiptanefnd taldi nauðsynlegt að gefin yrði nánari sundurliðun en fram kemur í lánsfjáráætlun um ráðstöfun lánsfjár Landsvirkjunar til framkvæmda. Að höfðu samráði við iðnaðarráðuneytið er lagt til að framkvæmdum verði hagað í samræmi við þá skiptingu sem fram kemur í breytingartillögu meiri hl. við 3. gr.

Á 4. gr. frumvarpsins er gerð eftirfarandi breyting: Fyrirhuguð er lántökuheimild til grænifóðurverksmiðju í Skagafirði, alls 9.0 m. kr. Ráðgert er að þetta lán endurgreiðist með auknu hlutafé eignaraðila. Þá er lántaka vegna sjóefnavinnslu á Reykjanesi hækkuð um 11.0 m. kr., eða í 45 m. kr., og er þetta nauðsynlegt vegna vaxta og afborgana af eldri lánnum.

Við gerð áætlunar fyrir Hitaveitu Akraness og Borgarfjarðar láðist að taka tillit til fjármagnskostnaðar vegna skuldbreytinga á lánnum hitaveitunnar. Því er lögð til viðbótarlánsheimild að fjárhæð 14.0 m. kr. Þannig nemur lánsfjárheimildin alls 22.5 m. kr. Þá er fallist á ósk Hitaveitu Kjalarness um heimild til 25 m. kr. lántöku til stofnframkvæmda við lagningu hitaveitu í hreppnum.

Í aths. við 7. gr. frumvarpsins er greint frá 32 m. kr. hækkun lánveitinga og lánsfjáröflun Framkvæmdasjóðs. Gert var ráð fyrir að 6 m. kr. rynnu til Landflutningasjóðs, en það á að vera til Útflutningslánsjóðs og leiðréttist hér með.

Við fjárlagaafgreiðslu á Alþingi fyrir árið 1984 var framlag ríkissjóðs til Iðnrekstrar-sjóðs hækkað úr 5 m. kr. í 15 m. kr. Í samræmi við þá afgreiðslu er nauðsynlegt að breyta 22. gr. frv. til samræmis við þetta.

Bætt er við nýrri grein í frumvarpið þar sem frestað er gildistöku ákvæðis um lánveitingar Lánsjóðs ísl. námsmanna á árinu 1984. Gert er ráð fyrir að 95% af umframfjárþörf námsmanna verði mætt, eins og var á árinu 1983.

Lagt er til að 28. gr. frv. breytist með tvennum hætti. Í fyrsta lagi þarf viðbótarheimild til erlendar lántöku vegna lánsfjárlaga fyrir 1983. Í ljós hefur komið að fjármagnsútgjöld vegna Kröflu og Bygðalínu reyndust verulega hærri en áður var talið og því er sótt um heimild til 400 m. kr. viðbótarlántöku í stað 340 m. kr. Í öðru lagi er leitað heimildar til ríkisábyrgðar vegna lántöku Hitaveitu Vestmannaeyja og Hitaveitu Rangæinga á árinu 1983, alls 39.2 m. kr.

Ekki er gerð brtt. við 29. gr., en rétt er að gera grein fyrir því að yfirdráttarskuld ríkissjóðs í árslok 1983 reyndist um 1220 m. kr. Heimildar til þess að mæta þessari fjárþörf er að hluta til leitað í 28. gr., 120 m. kr., en að öðru leyti í 29. gr. Fyrir áramót var gengið frá láni í Sedlabankanum, alls 20 m. SDR, eða um 600 m. kr., en eftir er að ganga frá eftirstöðvum yfirdráttarskuldurinnar.

Í athugasemdum við frumvarp til laga um innlenda lánsfjáröflun, nú lög nr. 79/1983, var þess getið að markaður hinna hefðbundnu spariskírteina ríkissjóðs hefði þrengst, en með lögunum er ríkissjóði gert kleift að bjóða fjölbreyttara form skuldaviðurkenninga. Í samræmi við ákvæði þessara laga öfluðust 43 m. kr. á árinu 1983 sem ríkissjóður endurlánaði síðan Byggingarsjóði ríkisins. Þessi fjárúttegur kom í kjölfar ákvörðunar ríkisstjórnarinnar í október 1983 um 50% hækkun lánveitinga til húsbýggjenda sem lán höfðu fengið 1982 og 1983.

Að lokum skal þess getið að í yfirliti, sem fylgdi frumvarpi til lánsfjárlaga fyrir árið 1983, var gert ráð fyrir erlendri lántöku Iðnþróunarsjóðs að fjárhæð 20 m. kr. Hins vegar tók sjóðurinn engin erlend lán á árinu 1983 og hefur farið fram á að mega flytja lántökuáform þessi yfir á árið 1984. Hér er lagt til að erlendar lántökur á árinu 1984 til Iðnþróunarsjóðs hækki frá fyrri áætlunum sem þessu nemur, eða úr 30 m. kr. í 50 m. kr.

Alþingi, 8. febr. 1984.

Ey. Kon. Jónsson,
form., frsm.

Lárus Jónsson.
Tómas Árnason.

Valdimar Indriðason.

Fylgiskjal I.

Lánsfjáröflun 1984 — Heildaryfirlit (í m. kr.)

	Spariskírteini verðbréfa kaup bankakerfis o. fl.	Lífeyrissjóðir	Önnur innlend lánsfjáröflun	Erlend lán	Heildarláns- fjárförð
1. Ríkissjóður					
A-hluti	666,7 ¹⁾	120,0	158,0	605,7	1 550,4
B-hluti				1 065,4	1 065,4
Fyrirtæki með eignaraðild ríkis- sjóðs				1 064,0	1 064,0
Sveitarfélög				136,3	136,3
	666,7	120,0	158,0	2 871,4	3 816,1
2. Húsbýggingasjóðir					
Byggingarsjóður ríkisins	45,0 ²⁾	525,4	437,0 ³⁾	—	1 007,4
Byggingarsjóður verkamanna	—	164,6	—	—	164,6
	45,0	690,0	437,0	—	1 172,0
3. Lánastofnanir					
Framkvæmdasjóður Íslands	250,0 ⁴⁾	110,0	—	652,0	1 012,0
Iðnþróunarsjóður	—	—	—	50,0	50,0
Stofnlánasjóður landbúnaðarins	—	18,0	—	—	18,0
	250,0	128,0	—	702,0	1 080,0
4. Atvinnufyrirtæki					
Sjá lánsfjáráætlun '84	—	—	—	1 000,0	1 000,0
Alls	961,7	938,0	595,0	4 573,4	7 068,1

1) Þar af 200 m. kr. ný útgáfa spariskírteina.

2) Skyldusparnaður ungmenna.

3) Sérstök spariskírteinaútgáfa 200 m. kr., fjáröflun vegna viðbótarlána 1983 122 m. kr. og lántaka hjá Atvinnuleysistryggingasjóði 115 m. kr.

4) Verðbréfa kaup bankakerfis.

Fylgiskjal II.

Lántökur til opinberra aðila 1984. (Í þús. kr.)

	Lántökur 1984
1.1. A-hluti:	
Vegagerð	393 000
Aðrar lántökur A-hluta	1 157 400
	Samtals A-hluti 1 550 400
1.2 B-hluti:	
Byggðasjóður	120 000
Landakaup kaupstaða og kauptúna	1 000

	Lántökur 1984
Byggingasjóður Rannsóknarst. atvinnuv.	14 000
Lánasjóður ísl. námsmanna	258 437
RARÍK, almennar framkvæmdir	168 000
Kröfluvirkjun, fjármagnsútgjöld	358 214
Orkusjóður, hitaveitulán	10 000
Orkusjóður, jarðhitaleit	10 000
Orkusjóður, sveitarafvæðing	7 000
Póstur og sími, sjálfvirkur sími	30 000
Flugstöð í Keflavík	88 770
Samtals B-hluti	1 065 421
1. Ríkissjóður, A- og B-hluti	2 615 821
2. Fyrirtæki með eignaraðild ríkisins:	
Landsvirkjun, Blönduvirkjun	200 000
Landsvirkjun, aðrar framkvæmdir	700 000
Orkubú Vestfjarða, framkvæmdir	30 000
Steinullarverksmiðja	80 000
Sjóefnavinnsla á Reykjanesi	45 000
Grænfoodurverksmiðja í Skagafirði	9 000
Samtals	1 064 000
3. Sveitarfélög:	
Hitaveita Kjalarness	25 000
Hitaveita Borgarfjarðar og Akraness	22 500
Hitaveita Akureyrar	88 800
Samtals	136 300
4. Ráðstöfun = Fjáröflun:	3 816 121
5. Innlend fjáröflun:	
Útgáfa nýrra spariskírteina	200 000
Innheimta umfram innlausn eldri skírteina	466 700
Verðbréfa kaup lífeyrissjóða	120 000
Önnur fjáröflun	158 000
Samtals	944 700
6. Erlend lán:	
Ríkissjóður, A- og B-hluti	1 671 121
Fyrirtæki með eignaraðild ríkissjóðs	1 064 000
Sveitarfélög	136 300
Samtals	2 871 421